

Daniel 7

I. Náčrt

Krátka osnova

1. Štruktúra 7. kapitoly
2. Stručný výklad 7. kapitoly
3. Význam a zmysel Božieho súdu
4. Činnosť a charakteristika malého rohu

V roku 550/549 pred Kr. dostal prorok Daniel videnie, v ktorom mu Boh na pozadí medzinárodného diania odhalil dôležité aspekty duchovného sporu medzi dobrom a zlom. Videnie ukazuje, že Boh je Pánom dejín. Napriek tomu, že isté sily sa budú snažiť bojovať proti nemu, Boh zvíťazí a dejiny sveta zavŕši svojím slávnym príchodom. Predtým však bude súd. Rozoberme podrobne obsah 7. kapitoly knihy Daniel.

Siedma kapitola má v štruktúre celej knihy kľúčové postavenie. Tvorí jadro posolstva celej knihy. Je jej formálnym aj vecným stredom. Z toho vyplýva, že aj výklad tejto kapitoly je veľmi dôležitý.

1. Štruktúra 7. kapitoly

Dan 7 môžeme rozdeliť takto:

- A Úvod (v. 1.2a)
- B Vlastné videnie (v. 2b-14)
- C Prorokova prvá krátka reakcia na videnie (v. 15.16)
- D Anjelov prvý stručný výklad videnia (v. 17.18)
- C' Prorokova druhá a dlhšia reakcia na videnie (v. 19-22)
- B' Anjelov druhý a dlhší výklad videnia (v. 23-27)
- A' Záver (v. 28)

Z uvedenej štruktúry vyplýva, že táto kapitola má dve časti:

- I. Videnie (verše 2-14)
- II. Výklad (verše 15-27)

Vlastné videnie 7. kapitoly (v. 2-14) má tieto oddiely:

- I. Predbežný pohľad na pozemské kráľovstvá (v. 2.3)
- II. Detaily videnia (v. 4-14) A Prvé tri šelmy (v. 4-6)
- B Štvrtá šelma (v. 7)
- C Opis malého rohu a jeho pýcha (v. 8)
- D Začiatok súdu (v. 9.10)
- C' Malý roh a jeho pýcha (v. 11a)
- B' Údel štvrtej šelmy (v. 11b)
- A' Údel prvých troch šeliem (v. 12)
- III. Záver súdu, kráľovstvo dané Synovi človeka (v. 13.14)

2. Stručný výklad 7. kapitoly

Prorok Daniel videl, ako z rozbúreného mora národov vystupujú štyri veľké zvieratá, ktoré symbolizujú jednotlivé svetové ríše. Prvá šelma, ktorá vstúpila na scénu, bol lev, druhá medveď, tretia leopard. Štvrtá šelma bola taká hrozná, že pre ňu prorok nenašiel medzi zvieratami analógiu. Mala podobu obludného draka. Danielova po-zornosť bola upútaná na štvrtú, bezmennú šelmu, na hlavu ktorej vyrástlo 10 rohov. Keď ich pozoroval, zaujalo ho niečo zvláštne. Na jeho prekvapenie vyrástol medzi týmito rohmi ešte ďalší roh, ktorý bol spočiatku malý, ale ako sa rozpínal, vyvrátil tri z predošlých rohov. Tento malý roh mal ľudské oči a ústa, ktoré hovorili trúfalé reči.

Štyri kráľovstvá, ktoré sú v 7. kapitole opísané pomocou šeliem, už poznáme. Zoznámili sme sa s nimi pri výklade 2. kapitoly knihy Daniel. Sú to tieto ríše: Babylon (lev), Médsko-Perzsko (medveď), Grécko (leopard) a Rím (bezmenná

šelma, drak). V 2. kapitole je po opise rozpadu Rímskej ríše hneď predstavený druhý príchod Ježiša Krista a zriadenie večného Božieho kráľovstva. V 7. kapitole Daniel pridáva dva nové dôležité prvky: (a) činnosť malého rohu a (b) Boží súd. Keď porovnáme 2. a 7. kapitolu, odhalíme túto schému:

Jednotlivé ríše a udalosti Symboly Dan 2 Symboly Dan 7

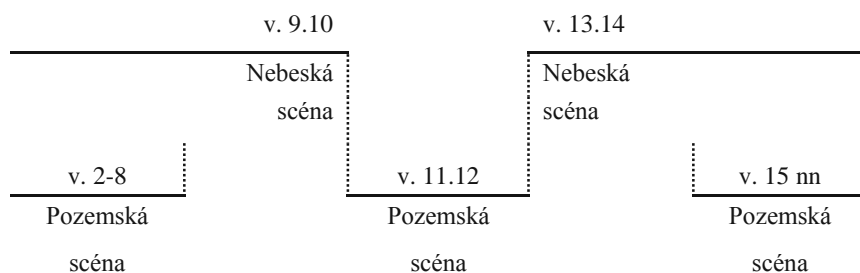
Babylon zlato lev
 Médsko-Perzsko striebro medveď
 Grécko meď leopard
 Rím železo bezmenná šelma
 Rozdelenie Rímskej ríše železo a hlina 10 rohov
 Antikrist – malý roh
 Boží súd v nebi – otvorené knihy
 Božie kráľovstvo kameň, ktorý Syn človeka dáva
 sa stal vrchom vládu svätým

To znamená, že Dan 7 vkladá medzi rozpad štvrtej ríše a zriadenie Božieho kráľovstva dva nové prvky. Sú nimi činnosť malého rohu a scéna nebeského súdu.

Kapitoly 2 a 7 sú zreteľne paralelné. V 7. kapitole Daniel ďalej opisuje scénu Božieho súdu.

2. Význam a zmysel Božieho súdu

Daniel 7,9-14 obsahuje dve scény nebeského súdu. Prvá sa týka začiatku súdu v nebi, druhá jeho konca. Obsah vynikne na základe štruktúry tohoto oddielu:

Táto štruktúra je zvýraznená literárnou formou. Kým všetky pozemské scény sú napísané v próze, oba výjavy nebeského súdu sú napísané v poézii. O čo ide na tomto Božom súde?

Daniel videl, že boli postavené tróny a Vekom starý (Pán Boh) sa posadil. Ďalej opisuje Boha v jeho sláve. Boží trón obklopuje nespočetný zástup anjelov. Súd zasadol a pred nebeským tribunálom boli otvorené knihy, podľa ktorých bol súdený malý roh a všetci veriaci ľudia.

Na Božom súde sa rozhodne o definitívnom konci malého rohu, ktorý bude náhly a neodvolateľný.

Keď prorok píše o zle, o malom rohu a o jeho zničení, upriamuje náš pohľad znovu do neba na konečné Božie víťazstvo. Syn človeka prijíma večné panstvo, slávu a kráľovstvo. O toto kráľovstvo sa rozdelí so svätými Najvyššieho. (v. 18.22.27) Verše 13 a 14 opisujú záver Božieho súdu. Ďalšia časť 7. kapitoly obsahuje výklad toho, čo Daniel videl.

Čoho sa týka Boží súd? Tento súd sa týka nielen malého rohu, zlej moci, ktorá prenasleduje, ale tiež prenasledovaných svätých. Verše 20-22 hovoria o tom, že malý roh viedol vojnu so svätými a premáhal ich, až prišiel Vekom starý. V tej chvíli bol vynesený rozsudok v prospech svätých Najvyššieho. Potom nastal čas, aby kráľovstvo dostali svätí (v. 22a podľa pôvodného textu treba preložiť presnejšie: „až prišiel Vekom starý a rozsudok bol vynesený v prospech svätých Najvyššieho“). Na tomto Božom súde teda ide o to, aby pred celým vesmírnym súdnym tribunálom boli obhájení všetci, ktorí verne nasledujú Boha, aj keď sú prenasledovaní zlou mocnosťou malého rohu. Zároveň ide aj o to, aby činnosť malého rohu bola jasne odsúdená a aby táto mocnosť bola za svoje zlé konanie z rozhodnutia súdu nakoniec úplne zničená. Svätí, ktorí vytrvali až do konca a napriek ťažkostiam a prenasledovaniu malého rohu zostali verní Bohu, sú teraz oslobodení. Boh sa ich zastal. Je vynesený rozsudok v ich prospech a dostávajú kráľovstvo.

Zmyslom Božieho súdu teda nie je niekoho odsúdiť, ale predovšetkým spasiť, zachrániť a obhájiť. Len ten, koho

nemôže Boh obhájiť a ospravedlniť, bude nakoniec odsúdený. Odsudzujú ho vlastne jeho zlé skutky, jeho zlý vzťah k Bohu, jeho nesprávne životné nasmerovanie a orientácia.

Tento súd sa podľa Danielovho videnia odohráva ešte pred zriadením Božieho kráľovstva, to znamená pred druhým príchodom Ježiša Krista. Je to teda tzv. predadventný súd, na ktorom sa rozhoduje, kto bude pri druhom príchode Pána Ježiša vzkriesený a vzatý do neba a kto bude odsúdený. Učenie o súde je teda evanjeliom, dobrou správou. Každý je súdený podľa svojho vzťahu k Bohu a k pravde, ktorú Boh zjavil. Ani Boží súd, ani tento predadventný súd, nie je strašiakom, pred ktorým by sme sa museli triasť. Vedomie, že o každom veriacom človeku prebieha v nebi súd, nás má priviesť k istote spasenia v Kristovi, pretože len on je našou ochranou a jedinou cestou k spaseniu. Na Božom súde nemôžeme obstáť na základe svojich skutkov, svojej viery, svojho charakteru alebo svojich vlastných krásnych výkonov. Nemôžeme sa spasiť sami. Nezachráni nás nič z toho, čo sme vykonali. Naším jediným Spasiteľom je Kristus.

Skôr než bude na konci času udelená odmena alebo trest, bude rozhodnuté

a. o údele vykúpených a bezbožných. Zreteľne to vidíme zo sledu udalostí, ktoré sú predpovedané v Dan 7. Najskôr sú opísané štyri svetové ríše, potom na scénu vystupuje mocnosť malého rohu. Pretože sa Boží súd týka aj jeho, musí prebiehať niekedy počas jeho existencie. Je prirodzené očakávať, že sa odohrá až v neskoršej dobe činnosti malého rohu, pretože je potrebné, aby dozreli jeho zlé skutky. Jedným z výsledkov Božieho súdu je ukončenie činnosti malého rohu. Z toho je jasné, že súd sa odohrá niekedy pred jeho koncom. Dan 7 obsahuje tri oddiely, ktoré hovoria

b. o Božom súde. Poradie udalostí je v každom prípade nasledujúce: malý roh prenasleduje verný Boží ľud, potom nastáva súd a napokon dochádza k zriadeniu Božieho kráľovstva. (pozri v. 7-14.21.22.23-27) Táto pravidelne sa opakujúca schéma jasne ukazuje, že súd nastane po 3,5 ročnej neobmedzenej vláde malého rohu (t.j. 1260 dní – v časových apokalyptických proroctvách sa deň rovná roku), keď bude prenasledovať Boží ľud, ale ešte pred vlastným druhým príchodom Pána Ježiša.

4. Činnosť a charakteristika malého rohu

Veľký význam reformácie spočíva v tom, že vyzdvihla Krista a krásu evanjelia a odhalila antikrista a falošné evanjelium. Pri svojej zvesti vychádzala taktiež z Dan 7, z rozpoznania charakteristík malého rohu, antikrista.

a) Malý roh vyvrátil tri z predošlých rohov. (v. 8.24b) To znamená, že zosadil troch kráľov. Pápežský Rím pri svojom nástupe k ničím neobmedzenej moci vyhubil tri národy: Herulov (457 po Kr.), Vandalov (534 po Kr.) a Ostrogótov (538 po Kr.).

b) Roh mal ľudské oči. (v. 8) Táto zmienka ukazuje na inteligenciu, chytrosť a lesť antikrista.

c) Malý roh mal ústa, ktoré hovorili pyšne a trúfalo. (v. 8.11) Proroctvo predpovedá, že bude hovoriť proti Najvyššiemu. (v. 25) Táto mocnosť koná spúne v mene, alebo dokonca na mieste Boha.

d) Malý roh sa javil väčší ako ostatné rohy. (v. 20) Jeho činnosť sa týkala omnoho väčšieho územia než len nejakého politického kráľovstva.

e) Malý roh viedol vojnu proti svätým, premáhal ich a ničil svätých Najvyššieho. (v. 21.25) Z histórie temného stredoveku vieme o inkvizícii a o miliónoch mŕtvých, ktorí pre svoju vieru zomreli násilnou smrťou.

f) Bude sa snažiť zmeniť časy a zákon. (v. 25) Ide o časy bohoslužieb a sviatkov. Táto mocnosť zmenila zachovávanie soboty na nedeľu.

g) Svätí budú vydaní do jeho rúk až do času a čias a polovice času, t.j. na 3,5 roka. Toto obdobie potrvá 1260 dní, alebo podľa prorockého počítania 1260 rokov. Je to vlastne obdobie temného stredoveku, ktoré počítame od roku 538 po Kr. do roku 1798.

h) Malý roh vystúpi na scénu dejín až po rozpade Rímskej ríše.

Ako sa skončí jeho pôsobenie? „Jeho vláda mu bude odňatá, spustošená a navždy zničená.“ (v. 26)

Podľa uvedenej charakteristiky a činnosti môže každý sám zistiť, ktorá mocnosť sa skrýva za malým rohom. Na základe historických faktov môžeme túto tému uzavrieť tým, že len jedna politicko-náboženská mocnosť sa vo všetkých bodoch zhoduje s danými znakmi. Je ňou stredoveká vládnuca cirkev alebo stredoveké pápežstvo. Ono prenasledovalo a ničilo verný Boží ľud (pripomeňme napr. križiacke vojny, upaľovanie „kacírov“, prenasledovanie a vyhnanie protestantov z Čiech po bitke na Bielej hore, Bartolomejskú noc, hon na čarodejnice atď.). Podľa odhadov dala inkvizícia zavraždiť alebo upáliť 20 – 40 miliónov inak zmyšľajúcich veriacich ľudí. Táto mocnosť tiež zmenila Boží zákon a po rozpade Rímskej ríše začala neobmedzene pôsobiť.

II. Výkladové poznámky

- 1. Na nebeskom súde boli otvorené knihy. Myšlienka kníh sa objavuje v starom Izraeli, v židovskej literatúre aj v Novej zmluve. (napr. 1 Enoch 47,3; Fil 4,3; Zj 3,5; 20,12; 21,27) V Starej zmluve sa v Ž 69,29 hovorí o knihe života, to znamená knihe spravodlivých. Mal 3,16 hovorí o pamätnej knihe, Ž 56,9 a Ex 32,32 len o knihe. V Dan 12,1 sa tiež spomínajú knihy. Len tí, čo sú zapísaní v knihe a v čase konca obstáli v ťažkostiach, majú účasť na vyslobodení a vzkriesení. To znamená, že knihy, o ktorých je reč v Dan 7,10, sa týkajú tých, ktorí sú veriaci (aj malý roh je náboženská moc). Súd rozhodne, či títo veriaci majú skutočný vzťah k Bohu a jeho vôli, alebo sú im Božie veci len prostriedkom na presadzovanie vlastných záujmov a cieľov. Prenasledovaní („svätí Najvyššieho“), aj prenasledovatelia („malý roh“) sú veriaci ľudia. Obidve skupiny sa hlásia k Bohu. Tvrdia, že ho poslúchajú a držia sa učenia Biblie. Preto je nutné, aby súd ukázal, kto skutočne Boha uctieva, miluje ho a poslúcha. Na súde sa zreteľne ukáže, kto čestne slúži Bohu a kto sa k jeho menu hlási len formálne a žije podľa seba, nie podľa Božej vôle.**
- 2. Prorocké počítanie „jeden deň = jeden rok“ je založené na výklade týchto biblických textov: Ez 4,6; 4 Moj 14,34; 3 Moj 25,1-8. Obdobie 3,5 rokov je totožné s obdobím 1260 dní alebo 42 mesiacov. Z textov Zj 11,2.3; 12,6.14 a 13,5 vyplýva, že jeden prorocký rok má 360 dní.**
- 3. V prorockej poézii Dan 7,25 je udaný najpresnejší údaj pokiaľ ide o pôsobenie malého rohu – 3,5 roka. Tento časový údaj sa nachádza tesne pred scénou súdu.**

(v. 26) Udalosti daného oddielu sú písané v časovej následnosti, t.j. idú za sebou. Výrok „súd zasadne“ nasleduje hneď po časovom údají 3,5 roka, čo znamená, že Boží súd sa začne niekedy po uplynutí 3,5 roka, ale pred druhým príchodom Pána Ježiša. Súd bude teda podľa proroctva prebiehať niekedy po roku 1798, ale pred tým, než bude svätým odovzdané kráľovstvo a malý roh bude zničený.

Dan 7 obsahuje tri oddiely, ktoré hovoria o súde: prvá scéna je opísaná vo veršoch 9-14, druhá vo veršoch 21.22 a tretia vo verši 26. Je pozoruhodné, že vo všetkých troch prípadoch je sled udalostí rovnaký:

- A Prenasledovanie, útlak (v. 7.8)
- B Súd (v. 9-12)
- C Kráľovstvo (v. 13.14)
- A Prenasledovanie, útlak (v. 21)
- B Súd (v. 22a)
- C Kráľovstvo (v. 22b)
- A Prenasledovanie, útlak (v. 23-25)
- B Súd (v. 26)
- C Kráľovstvo (v. 27)

4. Malý roh zmení časy a zákon. Vo fráze „bude pomýšľať na to, že premení časy a zákon“ („bude chcieť zmeniť časy sviatkov i zákony – SEP) ide o literárne vyjadrenie tzv. hendiadys (vyjadrenie zložitého pojmu dvoma súvisiacimi menami

– napr. tmou a nocou miesto tmavou nocou). Tým nám chce povedať, že sa zmení doba a časy, ktoré sa vzťahujú na Boží zákon. Jediné miesto, ktoré hovorí niečo viac

o čase v Božom zákone, je štvrté prikázanie, ktoré sa týka soboty. Táto mocnosť teda zmení čas určený na bohoslužby a uctievanie pravého Boha. Prorocky sa tu teda opisuje zmena soboty na nedeľu. Mení sa pevne určený čas na oslavu Boha. Taký je význam aramejských slov, ktoré prorok Daniel použil.

5. V úzkom prorockom význame predstavuje antikrist stredoveký pápežský systém. Apoštol Ján nás vo svojom liste upozorňuje, že okrem tohto antikrista vyjdú do sveta mnohí antikristovia, ktorí budú vedení antikristovským duchom. (1 Ján 2,18; 4,3) Títo antikristovia majú rôzne podoby a formy. Už Ján považoval za antikristov tých, ktorí popierali, že Ježiš Kristus prišiel v ľudskom tele. (1 Ján 2,22; 4,1-3; 2 Ján 1,7) Všade tam, kde došlo alebo dochádza k násilnému potlačovaniu pravdy, spravodlivosti a slobody, všade tam, kde je prenasledovaný Boží ľud a pošliapaný Boží zákon, pôsobia antikristovia (pozri napríklad rímsky cisár Nero, inkvizícia, Hitler, Stalin, komunizmus atď.). Dajme si pozor, aby sme tohto ducha nepriateľstva nevlastnili, a nešírili.

III. Praktické dôsledky

- 1. Prorok Daniel ukazuje, že Boh je Pánom času, dejín a sveta. Napriek tomu, že sa nám niekedy zdá, že zlo, nespravodlivosť a odpadlé mocnosti víťazia a nik ich nemôže zastaviť, je tu Boh, ktorý vládne. On sa zastane svojich verných, svojho ľudu a odsúdi nespravodlivosť, nelásku, nepravdu a násilie.**
- 2. Boh je Pánom súdu. Len Boh pozná pohnútky ľudských srdiec, len on môže správne rozhodnúť, kto patrí a kto nepatrí**

do Božieho kráľovstva, kde vládne láska a spravodlivosť. On jediný vie všetko o všetkých. Aké krásne je vedieť, že sme v rukách takého vševedúceho, a pritom láskavého Boha!

3. Boh je tiež Pánom svätých, svojho ľudu. Patria jemu. On je ich Bohom. Žijú pre neho a pre jeho kráľovstvo.

4. Daniel povzbudzuje veriacich k vytrvalosti, k zodpovednému životu a oddanej službe. Varuje ich pred zneužívaním náboženstva na mocenské záujmy. Toto posolstvo nám otvára oči, aby sme spoznali antikrista v jeho rôznych formách. Už Ján hovorí, že mnohí antikristovia vyšli do sveta. Prorocké slovo nás upozorňuje na jeden zvláštny prejav antikrista, na ktorý by sme si mali dať pozor, aby sme nešli slepo za niečím, čo má charakter „náboženstva“ alebo „zbožnosti“.